

GRAD
TheATRe
CITY
BUDVA

Izvještaj o radu i
izvještaj o finansijskom poslovanju
JU „Grad teatar“ Budva za 2013. godinu

Sadržaj

1. Pred-festivalske aktivnosti:	3
2. Realizacija 27. festivala "Grad teatar":	4
DRAMSKI PROGRAM:	6
LIKOVNI PROGRAM:	12
MUZIČKI PROGRAM:	17
KNJIŽEVNI PROGRAM:	22
Nagrade:	34
Scene:	37
Statistika:	38
Medijska pokrivenost:	38
Prijatelji i sponzori 27. festivala "Grad teatar"	43
Zaključak:	45
3. Post-festivalske aktivnosti:	45
IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU ZA 2013. GODINU	48

1. *Pred-festivalske aktivnosti:*

U cilju što uspješnije pripreme i realizacije 27. festivala „Grad teatar“ po odluci direktora početkom godine je оформљена **Direkcija Festivala**, коју су чинили директор, уредници програма и програмски координатор, а која је svakodnevnim djelovanjem donosla odluke o neophodnim aktivnostima za uspješnu pripremu i realizaciju programa i pratećih sadržaja festivala.

Ostale preliminarne aktivnosti су биле vezane за pripremu programa, за saradnju са општином и привредnicima у gradu по пitanju pronalaženja novih scena, uspostavljanju kontakata са осталима autorima-gostima, praćenju aktivnosti u umjetničkoj produkciji, osmišljavanju novih strategija u organizaciji i marketingu, kreiranju datumara programa, osmišljavanju vizuelnog identiteta, slogana festivala, ažuriranju baza podataka i sl.

Preliminarne aktivnosti за реализацију 27. festivala ове године су подразумјевале и израду Plana javnih nabavki којим се водио prilikom raspisivanja javnih pozива за usluge смјештја, prevoza, шtampe, ishrane gostiju i učesnika ovogodišnjeg festivala.

Praćena су и деšавања поводом одрžавања koprodukcija “Grada teatra” на scenama koprodukcionih partnera и gostovanja ових predstava na festivalima u sezoni 2012/2013. године. O uspješnosti naših produkcija говори и податак да су predstave “Don Krsto” и “Grk Zorba” до 2013. године имале i preko 50 izvođenja.

U preliminarne aktivnosti су убројани и сvi ostali poslovi iz administrativno-pravne oblasti djelovanja.

2. Realizacija 27. festivala "Grad teatar":

U terminu od 15. juna do 01. avgusta zahtjevan zadatak „Grada teatra“ je bio da, samostalno uredi sve segmente programa, organizuje njihovu realizaciju i još jednom potvrdi ne samo prestiž među ljetnjim festivalima, već i da zadrži epitet značajne multimedijalne kulturne manifestacije.

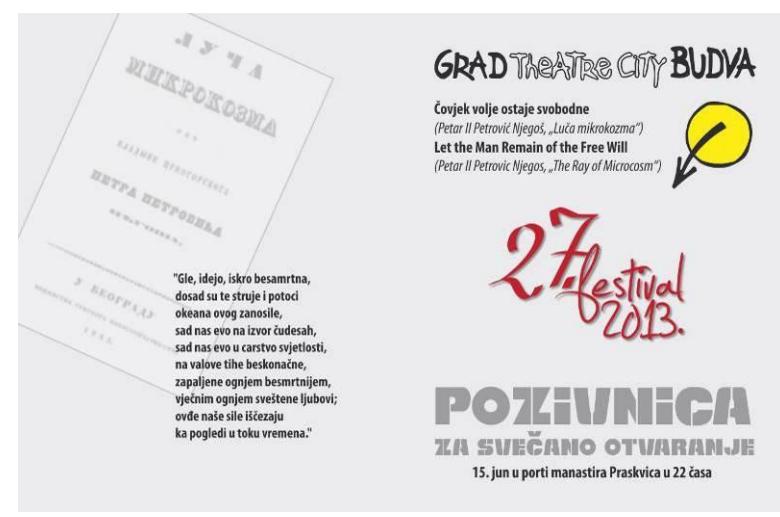
Ovogodišnji Grad teatar se odvijao pod motom: „**Čovjek volje ostaje svobodne**“ Petra II Petrovića Njegoša. U obrazloženju stoji: „Tokom proteklih 26 godina, „Grad teatar“ promovisao je hrabru i elitističku umjetnost, umjetnost koja ne priznaje okvire, koja je kritična prema okolnostima i postavlja pitanja. Upravo zato, 27. festival želi da naglasi tu nesputanu, iskonsku snagu ljudskog erosa, kreacije, stvaranja, inspiracije i života. Naš 'erotski ep' ovog ljeta slavi ljepotu umjetnosti, duh Mediterana, i predstavlja pohvalu individualnoj slobodi, koja ovaj svijet čini jačim i boljim. Sve to nalazimo u dragocjenim poetskim i proznim isповijestima Petra Petrovića Njegoša, našeg vladike, vladara, pjesnika, filozofa, mislioca, koji kaže da 'Čovjek volje ostaje svobodne'. Njegoš i dvije stotine godina od njegovog rođenja koje Grad teatar obilježava, glavna su iskra, nadahnuće, usmjerenje i metafora ovogodišnjeg festivala. Jer, osnovna misao svega što nam je Njegoš ostavio u svom neprevaziđenom djelu i zavještanju jesu sloboda i svobodoljubje. Njegoševim osjećanjima se vraćamo i njegovoj svjetlosti, kao

umjetničkom uzoru koji će moći ovog ljeta slijediti“.

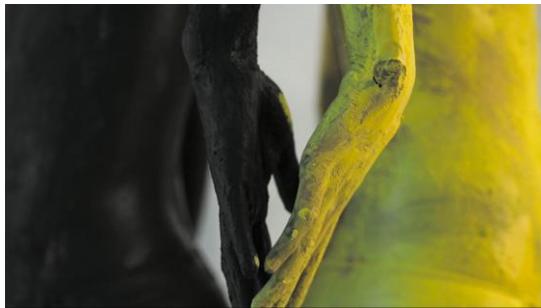
Internationalna saradnja je i ove godine obilježena dovođenjem dva programa uz podršku **Generalnog konzulata Republike Srbije**.

Izведен je bogat program, kroz četiri programske cjeline (dramski, muzički, književni i likovni) tokom **48 festivalskih dana**, sa ukupno **50 programa**.

Vizuelni identitet 27. festivala inspirisan je prepoznatljivim znakom „Grada teatra“, žutim suncem ovičenim crnim, sa crnom strelicom, ali i potrebom da pod maskom festivala, neprepoznatljivi, oslobođeni straha i predrasuda, izrazimo svoju slobodnu volju i umjetničku kreaciju.

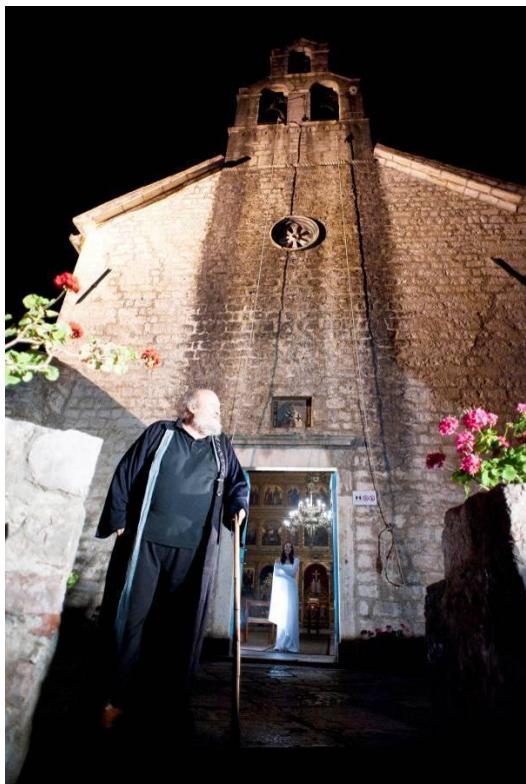
DRAMSKI PROGRAM:

Izvještaj o realizaciji ovogodišnjeg dramskog programa treba započeti informacijom da je od planiranih 19 programa, realizovano 18. U uslovima koji su vladali tokom festivala, to se može smatrati podvigom!

Kao što je i bilo najavljivano, odnosno planirano, dramski program je protekao u znaku **4 segmenta: obilježavanje Njegoševe godišnjice rođenja, 2 ciklusa predstavljanja, sopstvena produkcija i gostujući program.**

Iako smo bili svjesni rizika da je toliko često pominjanje Njegoševe godišnjice rođenja, velika opasnost da se ta sama činjenica obezvrijedi, ipak nijesmo mogli dozvoliti sebi da taj jubilej ne bude propraćen i u dramskom programu „Grada teatra“. Otvaranje festivala, igrokazom **Slobodana Milatovića**, „**Gle, idejo, iskro besamrtna**“ u bajkovitom ambijentu porte manastira Praskvica, uz učešće bardova glumačke scene sa ovih prostora, **Miše Janketića, Voje Brajovića, Petra Božovića i Srđana Grahovca**, koji su govorili Njegoševe stihove, najavilo je još jedno zanimljivo pozorišno ljeto u Budvi.

Zatvaranje festivala je bilo sasvim drugačije koncipirano i rediteljskom projektu „**Njegoš za početnike**“ crnogrske rediteljke **Marije Perović** o Njegošu je govoreno u sasvim drugačijem, savremenijem svjetlu, kroz priču ispričanu preko led ekrana, korišćenjem termina sveprisutnih društvenih mreža i dostignuća savremene informacione tehnologije, kao pokazatelja Njegoševe savremenosti sa jedne strane i njegove prisutnosti u svima nama, sa druge strane.

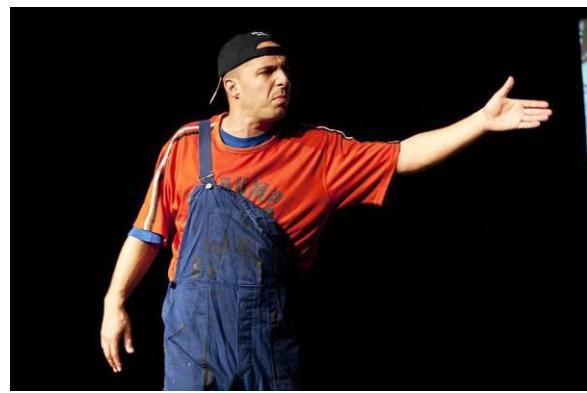
Kad su ciklusi predstavljanja u pitanju, imali smo priliku da se podrobnije upoznamo sa radom mlade beogradske rediteljke **Ane Tomović** i sa prepoznatljivom estetikom, u vidu svedene pozorišne forme, kakvu gaji i **Exit teatar iz Zagreba**.

Ana Tomović se predstavila sa 3 predstave: „**Brod za lutke**“, **SNP Novi Sad**, „**Prst**“ i „**Slučaj Vojcek Hunkeman**“ **Bitef, Beograd** u kojima je iskazala svoje vidjenje pozorišta, odnosno režije, pokazujući želju da se u prvi plan istakne gluma, a da se za rezultat dobije veliki emotivni naboј. Pažljivo birajući komade i minuciozno radeći sa glumcima, čini se da je u tome potpuno uspjela.

Koncepcija Exit teatra je, zapravo, veoma slična pozorišnom opredeljenju Ane Tomović. Potpuno ogoljenom scenom, usredređujući se na glumca, kao najbitnijeg faktora pozorišta, Exitovci su nam sa „**Plemenima**“, „**Kako misliš mene nema**“ i „**Sutra (ni)je novi dan**“, pokazali da se u vremenima koja jesu i

vremenima koja nas, nažalost, neminovno čekaju, a to su vremena sa minimalnim sredstvima za kulturu, može praviti veoma zanimljiv pozorišni ugodjaj, a da se za scenografiju ne odvajaju ogromna sredstva. Prava je šteta što se Exit nije predstavio na način kako je to bilo prvobitno planirano, predstavama „Kuboji“ i „Shakespeare na Exitu“, jer jedan od glavnih glumaca u obje predstave iz objektivnih razloga lične prirode nije mogao učestvovati, ali i ovako, smatramo da je publika imala priliku da uživa u 3 dobre predstave i donese adekvatne zaključke o njihovom radu i opredeljenju.

Jedina ovogodišnja produkcija dramskog programa, „**Uspavanka za Vuka Ničijeg**“ u režiji Đurđe Tešić, po romanu Ksenije Popović i u dramatizaciji Bojane Mijović, sudeći po odjecima u štampi i interesovanju publike, u potpunosti je ispunila očekivanja. Iz noći u noć, tražila se karta više, na kraju je poslednje igranje predstave praćeno i uz publiku koja je stajala, jer su sva mjesta i svi zidići i prolazi bili popunjeni. Kako pomjeranjem sa margine, bolne teme o djeci iz doma, tako i zbog uspješne prenesenosti na scenu romana Ksenije Popović, čini se da „Uspavanka za Vuka Ničijeg“ ima zagarantovano dug pozorišni život.

Osnovna karakteristika gostujućeg programa je veliki broj pozorišta iz Hrvatske. To se nije desilo iz razloga opredijeljenosti da se tako nešto desi, već ubjeđenjem urednika dramskog programa da je kvalitet pozorišta u Hrvatskoj, u ovom trenutku, u velikoj ekspanziji. Osim pomenutih Exitovih predstava, na festivalu smo imali priliku da vidimo „**Odiseja**“, regionalnu koprodukciju, čiji je stub pozorište Ulysses sa Briona, zatim „**Fine mrtve djevojke**“, pozorišta Gavela iz Zagreba, te monodramu „**Bobočka ili drugih sto stranica Filipa Latinovicza**“, pozorišta Moružgva, takođe iz Zagreba.

Sem pomenutih predstava iz Hrvatske, u okviru gostujućih predstava, imali smo priliku da vidimo „**Henrija VI**“ Narodnog pozorišta iz Beograda u režiji Nikite Milivojevića, „**Terorizam**“ Kamernog teatra 55 iz Sarajeva u režiji Dina Mustafića, kao i dvije predstave mladog, ali veoma cijenjenog, može se reći, regionalnog reditelja, našeg Borisa Liješevića. „**Očevi su gradili**“ CNP Podgorica i „**Čarobnjak**“ Narodnog pozorišta Sombor.

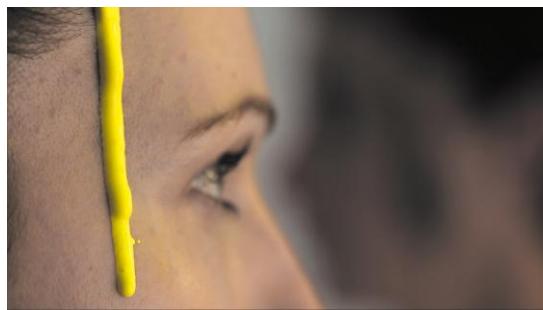

Ostaje velika žal za baletskom predstavom „**Seti se da zaboraviš**“, Bitef teatra iz Beograda, koja se, ipak, iz tehničkih razloga, nije mogla održati, jer je to, sa jedne strane, pravi baletski hit u regionu, a sa druge strane, nedostajući element festivala, znajući da Grad teatar, itekako, vodi računa o baletskim predstavama na festivalu, imajući u vidu da Crna Gora uopšte nema svoju baletsku scenu, niti pozorište koje se bavi baletom.

Sve skupa, mislimo da imamo razloga da budemo zadovoljni ostvarenim i da bi se u budućnosti, sa većim budžetom i znatno više pažnje prema „Gradu teatru“, moglo očekivati da festival održi reputaciju koju ima, na zadovoljstvo svih kulturnih poslenika i na ponos Budve.

LIKOVNI PROGRAM:

Ograničeni vremenom u kojem se održava Festival i činjenicom da prostor crkve Santa Marija čini cjelinu sa scenom između crkava na kojoj se pripremaju i izvode pozorišne predstave, a vođeni željom da se kroz manji broj izložbi predstavi što veći broj značajnih umjetnika kroz razne pravce u umjetnosti, koncipiran je raznovrstan likovni program.

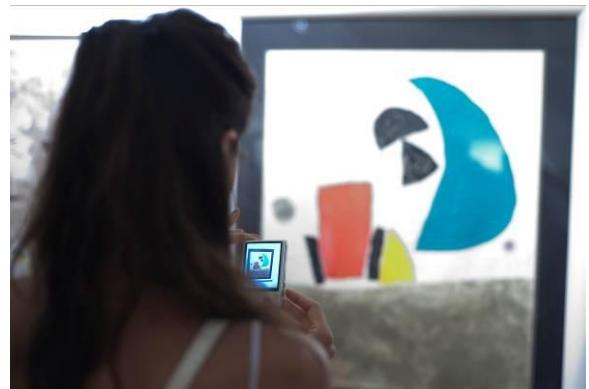
Likovni program se ove godine odvijao pod sloganom “**Morem boja**”. Likovna publika je u Santa Mariji, u relativno malom prostoru imala priliku da vidi sledeće izložbe:

”Slikarstvo – most koji povezuje generacije umjetnika“ - Galerija „Most“. U ovogodišnjem likovnom programu otvorena su vrata prezentaciji prve privatne galerije u Crnoj Gori, galerije *Most*, osnovane 1994. godine u Podgorici. Galerija *Most* u kulturnom životu predstavlja mnogo više od mesta izlagačke djelatnosti, prodajnog prostora i radionice za opremanje likovnih djela. Ona je od početka svog djelovanja bila stecište eminentnih likovnih umjetnika, istoričara umjetnosti, publicista, književnika, dramskih umjetnika, režisera, muzičara i onih koji u umjetnost traže i nalaze najuzvišenije vrijednosti ljudskog duha. Poput Pariskih salona, postala je mjesto dijaloga o umjetnosti, kreativna radionica i multimedijalna pozornica. Raznovrsni programi, likovne kolonije, izdavačka djelatnost, manifestacije različitog profila, pozorišna produkcija, koncerti, povezivanje različitih kulturnih prostora i sredina na domaćem i internacionalnom nivou, preko 300 samostalnih i kolektivnih izložbi domaćih i stranih autora formirali su značajan Centar za kulturu čiji je nukleus likovna galerija.

Izložba slika u *Santa Mariji* koncipirana je u skladu sa imenom galerije: most koji spaja više generacija umjetnika. Na njoj su bila zastupljena djela dva barda crnogorske likovne umjetnosti **Miloša Vuškovića i Mirka Kujačića, Gojka Berkuljana, Aleksandra Prijića i Branka Filipovića Fila**, umjetnika snažne stvaralačke individualnosti, **Nikole Vujoševića** sa čarobnim vrletima Moračkog kanjona – Platija i **Nikole Gvozednovića** sa pejzažima Crne Gore i njenim čovjekom. Tu su i djela **Filipa Jankovića** koga karakteriše dosljednost prefinjenoj poetici toplih i lirski intoniranih sadržaja intimističkog slikarstva, **Cvetka Lainovića** čija su djela minimalističkog prosedea svedenog na princip bijela boja – čista svedena linija, **Dada Đurića**, jednog od najvećih slikara vizionara XX vijeka, **Uroša Toškovića** umjetnika snažnog fascinantnog ekspresionizma, **Mihaila Jovićevića** koji u svom likovnom djelu originalnog izraza ulazi u srž hrišćanskog misterija, **Milije Pavićevića** koji od figuracije, preko minimalističkog izraza, prelazi u domen konceptualnih tendencija, **Rajka Todorovića Todora**, umjetnika snažnog ekspresionizma dovedenog do granica psihodeličnog i žestokog, **Dragana Karadžića** autora predjela kosmičke neuhvatljivosti kojima

struji poetska nota tananih emotivnih senzacija, **Ratka Odalovića** koji u svojim djelima oživljava arhetipske kulturne slojeve, praizvore i prastvari kroz savremenost, **Draška Dragaša** koji formira svijet paralelan sa realnim, **Aldemara Ibrahimovića** koji posebnim likovnim rafinmanom daje jednu neoromantičarsku sliku specifičnog ambijentalnog prostora, **Naoda Zorića** koji u svom likovnom opusu opisuje mentalitet crnogorskog čovjeka posmatranog kroz prizmu tradicionalnih vrijednosti; kao i predstavnici mlađe generacije: **Katarina Švabić, Blažo Kovačević, Ilija Nikčević i Milovan Kadović, Nikola Radović i Đordije Bato Boljević**. Ljiljana Zeković, istoričar umjetnosti, je naglasila "Ovim panoramskim pregledom prezentiranih radova u *Santa Mariji* u Budvi, koje je odabrala eminentna Galerija *Most* iz svog fundusa, moguće je sagledati neke od značajnih karakteristika i specifičnosti modernog i savremenog u crnogorskom slikarstvu XX i XXI vijeka".

Izložba „**Errors Allowed**“ je još jedna u nizu realizovanih kroz saradnju sa Centrom za savremenu umetnost Strategie Art, iz Beograda, a predstavljena su tri umjetnika: **Tamara Miodragović i Uroš Stojiljković (K42p) i Maja Skovran**. Bez zadatih velikih priča, teorijskih okvira, diskursa, ova izložba je nastala kao namjera da se pokažu radovi umjetnika koji su nešto uradili i pokrenuli, umjetnika koji se ne mire sa bilo kojim postojećim stanjem. Centar za savremenu umetnost Strategie Art, poslije izložbe u Ankoni (Italija) gde je na Bijenalu umetnika zemalja Evrope i Mediterana (BJCEM; Biennalle de la Mediterranee) realizovan projekat „**Errors Allowed**“, kao odgovor na temu i centralno pitanje ovogodišnjeg Bijenala: kako su ekonomski, politički i društvene promjene poslednjih godina, na prostoru Mediterana, uticale na nastajanje umjetnosti? S obzirom na opštu nestabilnost i stalne oscilacije, namjera je bila da se ovo istraži, kao i potencijal socijalne, kulturne i političke tranzicije i da na projektu izlažu umjetnici koji rade na eksperimentalnim oblicima i dovode u pitanje ulogu umjetnosti u društvu. Predstavljen je projekat „**Novi prostor umetnosti**“, nastao kao promišljanje umetnika NVO K42p, u želji da se

prevaziđu kulturološke barijere koje su umjetnicima Balkana ne svojom voljom nametnute u predhodnih 20 godina. Moto ove grupe umjetnika je da otvore toliko potrebn prostor umetničkog izražaja sasvim jednostavnom upotrebnom predmetu, u ovom slučaju majici. Majica kao predmet koji svojom jednostavnosću može predstavljati poruku, samim nošenjem postaje pokretni bilbord poruke.

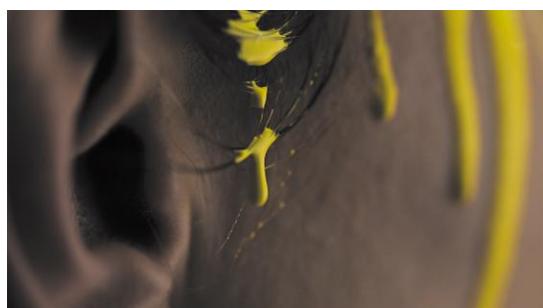
Predstavljen je i slikar **Abaz Dizdarević** izložbom pod nazivom „**Dodir svjetla**“. Dizdarevićevo recentno umjetnost pripada sferama figuralnog, zapravo u središtu njegovih eksplikata situirane su ljudske i životinjske figure u veoma specifičnom i nadnaravnom ambijentalnom okruženju. Dizdarević se primarno i dubinski bavi odista temeljnim umjetničkim atributom, zapravo fenomenom svjetlosti, njenim izvorom, frekvencijom, intenzitetom i efektima. Gotovo sva njegova slikarska djela, iako se na nekim radovima pojavljuju kosmičke magline i brojna sazvežđa, ne odlikuju posebno produžene vizure i neki posebno produbljeni rakursi. Osnovna tematsko-likovna zbivanja, događaju se uglavnom tu u prednjem planu, na samom dohvatu ruke. Dizdarevićevo crtački radovi ostvareni su kombinovanom tehnikom na akvarelskom papiru, a u funkciji su, crni i bijeli tuš, tamni krejoni, olovke u boji te gvašno-korekturni svijetli premazi. Najvećim dijelom, gotovo svi njegovi crteži su samosvojna i samostalna ostvarenja, a kroz njihovu neposrednu realizaciju, Dizdarević često konkretno promišlja i o svojim budućim slikarskim rješenjima. (izvod iz teksta Slobodana Boba Sslovinića).

Možemo reći da je ovogodišnji likovni program obilježila izložba pod nazivom „**Španski majstori**“ koja je realizovana kroz značajnu saradnju sa Modernom galerijom Budva. Izložba je predstavljala regionalni događaj i trajala čitav mjesec dana. U tekstu koji prati izložbu se navodi: „Poznata imena, **Pablo Picasso, Salvador Dali, Huan Miro, Antoni Tapies**, svaki pojedinačno izuzetno inovativna umetnička ličnost, otvorili su horizonte umetnosti XX vijeka i ostvarili nove pravce u likovnom jeziku. Iz tog bogatstva ideja mnogi savremenici traže i nalaze stvaralačku pobudu i inspiraciju. Sva četvorica su izuzetno plodni u grafici i ostvarili su izvrsne grafičke opuse, možda upravo zbog tehnike grafičkog jezika, koja umjetnika prisili na disciplinovani i promišljeni umetnički gest. Izložba

’Španski majstori’ predstavlja grafiku kao medij kojim najznačajniji umjetnici savremenog doba proširuju granice sopstvenog likovnog senzibiliteta“.

Tokom trajanja Festivala realizovana je i radionica pod nazivom „**Oslikaj predstavu**“ čime je obogaćen likovni program kroz afirmaciju mladih umjetnika Crne Gore. Radionica koja je najavljena prošle godine, ove je realizovana u saradnji sa Fakultetom likovnih umjetnosti sa Cetinja. Zainteresovanim studentima smo omogućili da u toku pripreme predstave „Uspavanka za Vuka Ničijeg“ (ovogodišnje produkcije) iz gledališta crtaju/slikaju/fotografišu viđenje predmetne predstave (kostime, scenografiju, scene, portrete...). Mladi stvaraoci **Helena Tošić, Iva Ivanović, Jelena Đurašković, Bojana Popović, Radomir Milić i Igor Benić** (koordinator izložbe: **Zdravko Delibašić Beli**) svoje viđenje predstave dali su u različitim slikarskim tehnikama. Na samom kraju Festivala predati radovi su opremljeni i izloženi. Izložba se još uvijek može vidjeti u **auli Akademije znanja u Budvi**.

MUZIČKI PROGRAM:

27. Grad teatar realizovao je svoj muzički segment kroz 6 orkestarskih koncerata koji su bili održani na sceni između crkava, amfiteatru na Svetom Stefanu i u Vladinom domu na Cetinju. **Program je počeo 21. juna, obilježavanjem Svjetskog dana muzike, koncertom koji je realizovan u saradnji sa BEMUS-om**, jednim od najznačajnijih muzičkih festivala u ovom dijelu Evrope, čiji je umjetnički direktor dugogodišnji saradnik našeg festivala i dobitnik nagrade „Grad teatar“, kompozitor Zoran Erić.

Publici „Grada teatra“ predstavili su se **violista Saša Mirković & Ensemble Metamorphosis**, izvodeći zanimljiv program graničnih žanrova umjetničke

muzike, kao što su tzv. nova muzika, world music, djela koja dotiču ili sadrže elemenete popularnih stilova, ali i izvođenja dobro poznatih djela u drugačijim aranžmanima, zaokružen „Velikim tangom“ Astora Pjacole. Na sceni u Budvi, čula su se djela Ane Milosavljević, Dobrinke Tabaković, Dragan Jovanovića, Astora Pjacole i Aleksandra Vrebalova. Pojedine numere su prvi put izvedene baš u Budvi. Isti ovaj koncert biće izведен u oktobru u okviru festivala Beogradske muzičke svečanosti kao nastavak realizacije ove koprodukcije sa festivalom „Grad teatar“.

13 članova kamernog orkestra „Gudači Svetog Đorđa“ nastupilo je na sceni Između crkava izvodeći kompozicije Elgara, Sen Sansa, Sedlara i Griga. Ovaj renomirani ansambl koji je osnovan 1992. godine, prije naše je nastupao na scenama u Velikoj Britaniji, Holandiji, Njemačkoj, Švedskoj, Ukrajini, Rusiji, Mađarskoj, Makedoniji, Sloveniji, Italiji, Bosni i Hercegovini, a njihovo muziciranje zabilježeno je na 17 različitih kompakt diskova.

Koncert “Matija Dedić tria”, kojeg čine bubnjar Krunoslav Levačić, kontrabasista Zvonim Šestak, i pijanista Matija Dedić, izveden je u Cetinju, u akustičnoj sali Vladinog doma. Na programu ovog koncerta, održanog u julu, našle

su se, uz očekivane džez standarde, i kompozicije sa Dedićevog novog albuma čiji je izlazak najavljen za avgust 2014. Matija Dedić izveo je i neke svoje originale sa nedavno snimljenog CD-a sa Antoniom Sančezom i Skotom Kolijem u Njujorku. Isti repertoar sviraće sa Sančezom i Kolijem 9. avgusta na Dubrovačkim ljetnjim igrama. Dedić je odlučio da svira ono što je zbilja svježe i ono što će se tek za mjesec dana pojaviti na albumu. Koncert je realizovan u saradnji sa cetinjskom Muzičkom akademijom.

Braća Teofilovići i Miroslav Tadić svoj program izveli na sceni u Svetom Stefanu. Ratko i Radiša poznati su budvanskoj publici od 2001. godine, jedinstveni su izvođači drevne srpske i balkanske muzike. Ovom prilikom su, uz zvuke gitare Miroslava Tadića, podsjetili publiku na kompozicije koje su voljeli i koje su duboko utkane u kolektivno pamćenje ovog naroda, iz svih krajeva bivše Jugoslavije, obojene specifičnim izvođenjem, obogaćene visoko individualizovanim umjetničkim pristupom. Kako naglašavaju muzički stručnjaci i kritičari, oni su „prije nego što su se odlučili da prekinu tišinu i stupe na svjetsku etnomuzičku scenu, uspjeli da riješe takozvanu misteriju drugog glasa i pronađu dugo izgubljene harmonije tradicionalnog pjevanja.“ Na nastupu na Svetom Stefanu, poznati izvođači predstavili su svoj najnoviji album „Vidarica“. Koncert je za izvođače bio spektakularan isto kao i publici. Braća Teofilović ističu da iz njihovih pjesama može da se vidi da ta etno muzika nije žanrovski opredijeljena. Tradicija jeste u korenu te biljk e, ali kad taj cvijet izraste, on postane nadnacionalan, i to prepoznaju sve civilizacije. Takođe vrhunski muzičar i stvaralac Miroslav Tadić, nije krio pozitivne utiske poslije nastupa u muzičkom programu „Grada teatra“. Prema riječima Tadića, do prelijepih pjesama, od kojih su neke stare i više od vijeka, muzičari su dolazili i zahvaljujući fantastičnim arhivima koji postoje u produksijskim kućama nekadašnje Jugoslavije. „Moja vokacija je muzika, a muzika je jedan jezik, i što čovjek više razume, sve više nalazi vezu između raznih stilova, tako da sam se od samog početka bavljenja muzikom, bio zainteresovan i za tu našu etno muziku. Kad kažem našu, mislim na prostor od „Triglava do Đevđelije“, i onda sam počeo više da uviđam te veze između raznih muzika– klasične, barokne, srednjevekovne muzike, bluza, džesa. I kao što publika može da čuje na ovom albumu „Vidarica“, ja tu svašta provlačim, ali je okosnica naša stara muzika“ – rekao je Tadić nakon nastupa u Budvi.

Hor “Obilić” i AKUD “Branko Kršmanović” su pod dirignetskom palicom Darinke Matić-Marović, izvodili duhovnu muziku Tajčevića, Srbina, Rahmanjinova, Česnokova, Mokranjca, Orfa, Milera, Dosona, Ramireza, ali i muziku nepoznatih autora. Dirigujući ansamblom okupljenim za ovu priliku, sa blizu 70 izvođača, članova horova i solista, čuvena dirigentkinja Darinka Matić-Marović još jednom je podigla budvansku publiku na noge, sa posebnim nadahnućem oplemenivši prostor između budvanskih crkava za koji sama kaže da je kao stvoren za ovakvu vrstu programa i nastupa. Ovaj koncert realizovan je u saradnji sa Generalnim konzulatom Srbije u Herceg-Novom.

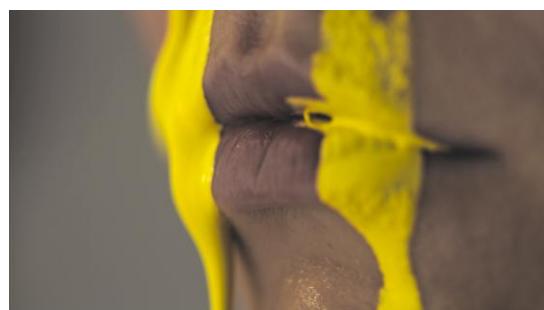
Gitaristi Srđan Bulatović i Darko Nikčević, kao i bubnjar Dragoljub Đuričić, takođe su davnašnji prijatelji i učesnici festivala „Grad teatar“, ali po prvi put u tom sastavu. Na koncertu između crkava su izvodili kompozicije sa kompakt diskova „Nostalgija“, „Dodir Crne Gore“ i „Sinergija“, medju kojima i numere „Ritmiko“, „Pod gorom“, „Dunja“, „Vrela voda na valove“, „Fistanija“, „Matija“, „Slavic perpetuum mobile“, „Igra“, „Još ne sviće“, „Dimitrije“, „Poskoči“ i „Poljem se vija“. Gitarista Srđan Bulatović, sjetivši se svojih muzičkih početaka koje su, kroz zajedničke nastupe sa Darkom Nikčevićem, bili vezani upravo za festival „Grad teatar“, u vezi je sa ovogodišnjim nastupom rekao: “Nastupati na 'Gradu teatru' bila je čast za svakog umjetnika, ne samo tada, nego je to i sada, jer ovaj Festival ima takvu tradiciju i istoriju na kojoj bi mu mogli pozavidjeti mnogi veliki festivali i u inostranstvu. Sada sam se, eto, zajedno sa Darkom Nikčevićem usudio da pišem i da se bavim autorstvom, koje je inspirisano našom tradicionalnom muzikom, i izuzetno sam ponosan na to. Cijenim da pravo predstavljanje u inostrantsvu treba da bude i sviranje djela iz muzičke tradicije zemlje iz koje dolazite.”

Odabirom programa muzičkog programa 27. festivala održan je princip izvođenja programa koji animira slušaoce različitih ukusa i generacija, a u njemu

su zastupljeni zvukovi klasike, džeza i muzičkih pravaca i formi koji su obilježili 20. i ušli u 21. vijek. Iz tog razloga i sa tim ciljem, predstavljeni su izvođači koji, svako u svojoj oblasti, predstavljaju već provjeren kvalitet i imaju renome kod publike najšireg prostora. Ono što je obilježilo ovogodišnji muzički segment je saradnja već renomiranih umjetnika iz različitih muzičkih žanrova, i zajednički nastupi koji donose novu dimenziju i značenje: Teofilovići i Miroslav Tadić, Matija Dedić i Krunoslav Levačić i Zvonimir Šestak, Srđan Bulatović, Darko Nikčević i Dragoljub Đuričić..., umjetnički su „spojevi“ koji mogu iznenaditi publiku, jer na prvi mah mogu djelovati neočekivano, pa čak i nespojivo. Međutim, vjerujemo da upravo ovakvi spojevi pomjeraju granice i podstiču neprekidni razvoj muzike kao umjetnosti, o čemu, nadamo se, svjedoči i 27. festival „Grad teatar“.

KNJIŽEVNI PROGRAM:

CIKLUSI

- 1. U čast proslave 200 godina od rođenja Njegoša:**
 - Sonja Tomović-Šundić;
 - Dimitrije Popović.
- 2. U čast proslave 600 godina osnivanja crkve Sv. Nikole, manastir Praskvica:**
 - Vida Ognjenović;
 - Aleksandar Čilikov;
 - Katarina Brajović.
- 3. Savremene tendencije u regionalnom pjesništvu:**
 - Sabrane pesme Novice Tadića;
 - Ljubeta Labović;
 - Mile Stojić;
 - Bogić Rakočević „Poetika Montenegrina“.
- 4. Tekuća produkcija u književnosti:**
 - Lidija Vukčević „Kiši li neprestano nad Kotorom?“;
 - Dragana Kršenković-Brković „Atelanska igra“;

- Slavica Perović „Life Lift“;
- Aleksandar Gatalica „Veliki rat“.

5. Budvanski autori:

- Božena Jelušić i Dragan Radulović,
- Radmila Knežević i Živojin Ćelić;
- Stanka Rađenović i Mišo Gačinović;
- Katarina Sarić i Miro Luketić;
- O Čedu Vukoviću (Božena Jelušić) i Dušica Labović;
- Stanko Papović i Savo Gregović;
- Siniša Jelušić i Tamara Kovačević.

Nakon sređivanja utisaka o ovogodišnjem Trgu pjesnika, kao prvi nameće se zaključak da je kroz književni program, po onome što su govorili mnogi učesnici, naglašen značaj čitalaca. To je isticano prilikom predstavljanja književnih djela, a vidjelo se i kroz u komunikaciju sa publikom tokom književih večeri, komentare, razgovore i potpisivanje knjiga nakon završetka zvaničnog programa skoro svake književne večeri.

Tokom 13 književnih večeri. realizovano je ono što je najavljen, pa je ovogodišnji Trg pjesnika bio obilježen jubilejom, dvjestotom godišnjicom od rođenja Njegoša, jednog od utemeljitelja književnog stvaranja moderne Crne Gore. Tim povodom organizovane su dvije večeri, na otvaranju i zatvaranju Trga pjesnika.

Trg pjesnika je otvorila prof. dr Sonja Tomović-Šundić, besjedom o Njegošu, a zatvorio slikar, skulptor, filozof i pisac **Dimitrije Popović**, koji je budvanskoj publici predstavio svoju knjigu „Luča Njegoševe noći“.

Sonja Tomović Šundić je nadahnuto govorila o Njegošu, čovjeku koji je rođen prije dva vijeka i koji je u temelju naše kulture, naše duhovnosti, i bez koga ni naš duhovni horizont ne bi bio isti. Knjiga "Njegoš pjesnik i mislilac" ima 15 odjeljaka od kojih su najvažnija poglavja u kojima su osnovna pažnja posvećena Njegoševim poetsko bogoslovskim idejama kao vidan pomak u tumačenju prema dvije osnovne oblasti Njegoševog interesovanja: prodor u metafizičke slojeve s jedne strane, pronalaženje i inventivno oblikovanje onih zakona stvaranja i mišljenja koji su u Njegoševom stvaralačkom poduhvatu situirani u domenu tajne.

Ona se osvrnula i na Njegoševu filozofsku dimenziju, izraženu kroz njegov specifičan jezik. Prema njenim riječima, danas je njegošologija postala nauka za sebe: "Njegošologija živi paralelno sa Njegošem, a Njegoš je postao stalna inspiracija u vremenu. Njegoš je pjesnik iz jedne nadahnute porodice vladara i pjesnika, iz porodice u kojoj postoje i duhovni i svjetovni darovi, u kojoj veliki broj pripadnika piše. On je označio jednu duhovnu sintezu za koju na južnoslovenskim prostorima nema preanca. To je naša zajednička duhovna tradicija, koja nas uvodi u prostore evropske kulture i duhovnosti" kazala je Sonja Tomović-Šundić na otvaranju Trg pjesnika.

Književnom večeri **Dimitrija Popovića** zatvoren je ovogodišnji Trg pjesnika. Slavni slikar i pisac pred budvansku publiku je došao sa knjigom „Luča Njegoševe noći“, u kojoj istražujući poetiku velikana propituje i vlastitu estetiku. Nakon što je završio ciklus od 90 slika inspirisanih crnogorskim vladikom i pjesnikom, i potom ga oblikovao u monografiju, stiglo je i njegovo književno, narativno kazivanje o Njegošu. Popović je, u razgovoru sa moderatorom Boženom Jelušić, kazao da je priča u knjizi jednostavna – umjetnik se vraća u Crnu Goru, na Cetinje, sa željom da napravi dramsku predstavu po Njegoševom djelu i Njegoševom kosmizmu. U priči je napravljena predstava koja je izvedena samo jednom, jer je sa tom namjerom i nastala. U razgovoru je istaknuto i da je paradoks da Dimitrije kao slikar sa svojstvima nadrealizma, nije imao potrebu da naslika san, već da ga napiše, jer san kroz knjigu nastavlja da se razvija i da živi u doživljaju svakog čitaoca, dok bi na slici ostao statičan. Dimitrije je još rekao da je Njegoš sticajem okolnosti postao vladika i nosio teret vođenja države u teškim vremenima, a rođen je kao pjesnik "sa fluidnom inteligencijom". Njegoševa djela

su fascinantan i Dimitrija je zanimala ta ljudska dimenzija i kosmička energija, te pitanja kojima se bavi fizika, a koja je Njegoš poetski opisao kao "sfere pokretnih nebesa i svjetova i pankosmičko središte". Njegoš je i jeretički mislilac, jer mnoge njegove misli nemaju dodir sa Biblijom, a u njegovoj „Luči mikrokozma“, čovjek malog svijeta je svestan svoga pada i nastoji da se vrati u prvo bitno stanje. U razgovoru sa Dimitrijem Popovićem, Božena Jelušić se osvrnula i na to da je on jedan od 17 umjetnika i filozofa kojima je papa Jovan Pavle II uputio pismo u kojem je govorio o umjetnosti u ovom našem vremenu, o tome šta umjetnik danas može i šta jeste i sl.

Drugom programskom cjelinom Trg pjesnika je obilježio značajni jubilej, 600 godina postojanja i rada manastira Praskvica, jednog od glavnih duhovnih centara primorske oblasti. Predstavljeni su autori čiji je umjetnički i teorijski rad inspirisan faktografskim i fikcionalnim duhovnim i materijalnim nasljeđem ovoga kraja.

Večeri posvećene ovoj jubileju otvorila je **Vida Ognjenović**, koja je predstavila dramski opus inspirisan lokalnim temama, sa posebnim osvrtom na arhetipske podtokove koji ga oblikuju i prevode u domen univerzalnog. Moderator, književni kritičar Gojko Božović je naglasio da su neke drame Vide Ognjenović u vremenu kada su se pojavile, ali u u kasnijim izvođenjima i čitanjima, bile svojevrstan izazov za ukupnu društvenu javnost. On je u kontekstu književnog i dubokog društvenog i istorijskog aspekta, napravio osvrt na djela ove autorke, inspisana legendama i zapisima paštrovskog kraja, a koja su tokom vremena odredila profil budvanskog festivala. To su predstave „Kanoš Macedonović“, „Trus i trepet“, „Jegorov put“ i „Don Krsto“ u kojima se ova autorka bavi ličnostima i događajima iz starije i novije istorije ovog dela Mediterana. Vida Ognjenović Trg pjesnika smatra mitskim mjestom i zahvalila je Budvi što je podigli prijesto za pjesnike, i to kameni koji nije lako srušiti. Identitetom u svojoj literaturi Vida Ognjenović se bavi u polemičkom tonu, "jer je u posljednje dvije-tri decenije identitet postao jedna vrsta isprike za mnoga nepočinstva. Na ovoj književnoj večeri predstavljena je i njena nova knjiga priča *Živi primeri*, jezički iznijansirana i snažna priča o modernim sudbinama predstavljena kroz nekoliko portreta junaka koji su upečatljivi, stvarni i mogući, od krvi i mesa. U svim pričama iz knjige *Živi primeri* Vida Ognjenović je prikazala neki od fenomena izbjeglištva,

želeći da pokaže da izbjeglice nisu samo oni koji silom istorije, politike ili neke druge nevolje napuštaju prostor u kome su vodili dotadašnji život, već to mogu biti i oni koji odlaze nekuda svojom voljom, želeći da oblikuju drugi identitet ili da na drugim principima zasnuju svoj život. Poslije čitanja jedne priče iz knjige *Živi primeri*, Vida Ognjenović je dugo razgovarala s publikom.

U istom ciklusu prof. dr **Aleksandar Čilikov**, predstavio je svoju impozantnu monografiju posvećenu kulturnom blagu ovoga kraja „Paštrovske crkve i manastiri-zidno slikarstvo“ u izdanju Univerziteta Crne Gore i DPC Podgorica. To je publikacija koja je toliko nedostajala i koja je ispunila jednu veliku prazninu. Knjiga je rezultat dugogodišnjeg naučnog istraživanja visoko cijenjenog autora, izuzetnih naučnih referenci, univerzitetskog profesora i erudite, koji se upustio u istraživanje jednog, po mnogo čemu, privilegovanog prostora sa naročitim kulturno-istorijskim i umjetničkim vrijednostima, odnosno jedne od najznačajnijih srednjovjekovnih spomeničkih skupina ne samo kada je riječ o Crnoj Gori, već i o cjelokupnom evropskom prostoru. Predstavljajući monografiju, Čilikov je prisutnima na platnu prikazao fotografije crkava, manastira i značajnih fresaka iz tih objekata.

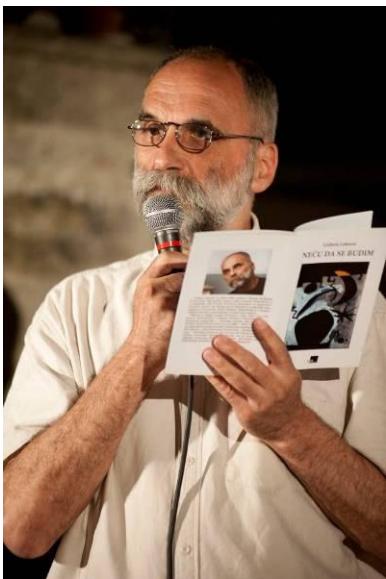
Katarina Brajović je svoj o svom romanu “Štampar i Veronika” govorila u okviru večeri posvećih jubileju manastira Praskvica, ali svakako pripada i ciklusu romana koji su obilježili ovogodišnju književnu produkciju. „Štampar i Veronika“ je romansirana biografija jednog od prva dva štampara u Crnoj Gori, Božidara Vukovića Podgoričanina, koji je vještine štamparskog zanata usavršavao u Veneciji bivajući zaveden čarima velikog i modernog svijeta. Moderator večeri je bio Radomir Uljarević.

Budući da je ovo godina jubileja jednog od najvećih pjesnika ovog podneblja, akcenat u književnom program je dat **poeziji** i predstavljene su savremene tendencije u regionalnom pjesništvu.

Trg pjesnika priredio je predstavljanje "**Sabranih pesama Novice Tadića**", petoknjija poetike jednog od najznačajnijih srpskih pjesnika s kraja XX i početka XXI vijeka. Po riječima prof. dr Gorana Radonjića i prof Milorada Durutovića, Novica Tadić je bio pjesnik koji zaslužuje više pažnje i preciznije vrednovanje. Stoga je veoma značajan izdavački poduhvat štampanja njegovih sabranih pjesma koje su na Trgu predstavljene.

Ljubeta Labović, crnogorski pjesnik smatra da je pisanje osjećaj, a ne tekstualna igra. Moderator večeri Pavle Goranović podsjetio je da je Labović učestvovao na značajnim pjesničkim festivalima u Mađarskoj, Francuskoj, Sarajevu i da je na taj način potvrdio svoju prepoznatljivu autorsku i unutrašnju pjesničku arhitekturu vlastitih snova, a taj izlazak crnogorske književnosti u svijet veoma je značajan za crnogorsku literarnu scenu. Pjesniku Laboviću je pjesnički uzor Silvija Plat, kojoj je posvetio jednu poemu a u pisanju mu je važna i čulnost i imaginacija, jer dok piše mora da osjeti tekst, a ne da to pisanje bude tekstualna igra. Laboviću je važno i živo lično iskustvo, jer iz njega crpi snagu, a riječi pretvara u poetsko djelo, pa su se njegove knjige žanrovske mijenjale, kako se mijenjala piščeva životna biografija.

Mile Stojić nas je podsjetio da je poezija način da se dirljivo priča. Veliki pjesnik iz Bosne i Hercegovine u Budvi je promovisao zbirku pjesama „Dunia“, za koju je prošle godine dobio nagradu Ratkovićevih večeri poezije. Moderator književne večeri bio je pjesnik i književni kritičar Ahmed Burić. Stojić je bio urednik više književnih publikacija i listova, a sada je zaposlen na Radiju Bosne i Hercegovine. Deset godina je radio kao lektor za jugoslovenske književnosti na Bečkom univerzitetu. Prema Stojićevim riječima, pjesnici se trude da ostave svjedočanstvo o našim životima. „Andrić je govorio o Balkanu kao mjestu „sa viškom istorije“. Sretni su pjesnici gdje nema tog viška istorije. Kako se mjenjalo vrijeme, mi smo morali mijenjati i naše pjesme. U vremenu jednog suludog bratoubilačkog rata, čovjek nije mogao ostati nijem“ smatra Stojić. Poezija ne može popraviti društvene nepravde, ali je tu da zabilježi događaje i spasi ih od zaborava, ali i ljudskoj patnji daje neko dostojanstveno mjesto. Poznati pjesnik govorio je i o tome kako je literatura poklekla pred užasom stvarnosti, zašto je roman danas „sveta krava“ tržišnog kapitala, zašto dobri pjesnici zbog komercijalnosti pišu slabe romane, zbog čega je umjetnost bila i ostala nešto uzvišeno, a poezija način da se dirljivo može pričati o svemu. „U vrijeme ovih tehnoloških čuda, eksplozije informatike, televizije, poezija izgleda gotovo nevidljivo. Ipak, ona okuplja jedan broj ljudi i možda svjedoči više o vremenu u kojem živimo nego sve ostale „đinđuve“ koje produciraju površnost i laž“.

Predstavljena je antologija crnogorske poezije XX vijeka „Poetika Montenegrina“ **Bogića Rakočevića**. U razgovoru koji je pred budvanskom publikom sa njim vodila pjesnikinja Svetlana Kalezić-Radonjić, Rakočević je govorio kako je kroz izbor četiri generacije crnogorskih pjesnika izdvojeno i sačuvano ono najznačajnije i najvrednije od crnogorskog pjesništva ovog stoljeća. Knjiga je nastala kao „posledica“ istoimenog TV serijala, a objavljena je u izdanju Otvorenog kulturnog foruma i Nacionalne biblioteke „Đurđe Crnojević“, Cetinje. Izbor čini 29 crnogorskih pjesnika, koji su predstavljeni sa po pet pjesama. Po riječima autora antologije, u „Poetici Montenegrini“ zastupljeni su pjesnici koji se izjašnjavaju da pripadaju crnogorskoj književnosti, njihovo djelo je utkano u crnogorski kulturološki i svaki drugi milje, a imaju nesporni kvalitet vrednovan i ocijenjen od strane kritičara i drugih pisaca. „Poetika Montenegrina“ svakako je izbor pjesama Bogića Rakočevića i odražava i njegov poetski senzibilitet.

U ciklusu koji je predstavio najznačajnije naslove koji su zavrijedili pažnju stručne i čitalačke javnosti i koji su obilježili tekuću produksijsku godinu u književnosti, predstavili su se Lidija Vukčević, Aleksandar Gatalica, Dragana Kršenković-Brković i Slavica Perović.

Ugostili smo hrvatsku spisateljicu **Lidiju Vukčević**, i predstavili roman „**Kiši li neprestano nad Kotorom?**“, osobni lirski porodični roman koji je zavrijedio pažnju javnosti. G-đa Vukčević je bila po prvi put gost Trga, a razgovor je vodio poznati hrvatski književni kritičar Velimir Visković. Lidija Vukčević se sjeća djetinjstva, svoje Visozemske, ili Crne Gore, zemlje koja je postala lični

usud, ili uspomena. „Sjeća se mora, te naše velike majke, kako bi rekao Džojs, koje u ovoj knjizi ima čest i prepoznatljiv glas. Kuda god prođe, ona nalazi ono dublje, ono zaumno, ono trajno ispod prolaznih stvari. Tajno i tajanstveno, samo odabranima čujno i prepoznatljivo. Ta stvarnost jednom stvorena, pa izgubljena, u ovoj knjizi je ponovo nađena. Koordinate kojima se ona kreće – višeznačne su, prostorno veoma udaljene, ali u nekom dubljem smislu paralelne. Ova knjiga liči na paralelne svjetove koji, kad čitalac jednom krene njima, ne ostavljaju ga, a ni on njih.“.

Aleksandar Gatalica, prošlogodišnji dobitnik NIN-ove nagrade i nagrade "Meša Selimović" za roman-epos „Veliki rat“, na Trgu pjesnika je naglasio da njegova knjiga ne predstavlja udžbenik istorije o periodu koji tematski tretira u knjizi. Roman „Veliki rat“ je po mnogome specifičan, a i po tome što nema glavnog junaka. U njemu se pojavljuje preko osamdeset likova. Predstavlja rezultat velikog autorovog istraživanja, ali i kombinaciju prošlosti i velike autorske fikcije. Govoreći o knjizi „Veliki rat“, prof. dr Aleksandar Jerkov, kao urednik izdanja, rekao je da je Gatalica stvaralač u srpskoj književnosti koji se rijetko sreće. On je prevodilac sa klasičnih jezika, muzički kritičar i dramski stvaralač. "U knjizi koja je doživila 16. izdanje, napravljen je krupan korak koji nas vodi iz razumevanja svoje epopeje do razumevanja drugih ljudi. Aleksandar Gatalica je uspeo da pronađe fini balans između onog što je naše i druge strane i tako nas učinio dostojanstvenim" – naglasio je Jerkov. Poslije zvanične promocije, Gatalica i moderator književne večeri prof. dr Aleksandar Jerkov, odgovarali su na pitanja publike, zaintrigirane izlaganjem i neobičnim štivom. Vođeni dobrom saradnjom iz prethodne godine, gostovanje g. Gatalice i prof. Jerkova realizovano je u saradnji sa Generalnim konzulatom Republike Srbije iz Herceg-Novog.

Dragana Kršenković-Brković u razgovoru sa književnim kritičarem I publicistom Vlatkom Simunovićem predstavila je svoj roman "Atelanska Igra", sa kojim je ušla u selekciju za književnu nagradu "Meša Selimović". „Atelanska igra“ po riječima autorke, roman je o odnosu umjetnika i vlasti i nastoji da osvijetli složene odnose između stvaralaca i onih koji vladaju, naročito odnos onih umjetnika koji svoj uspjeh duguju bliskosti s tronom. Kršenković-Brković se posebno bavila pitanjem da li jedan daroviti pojedinac, umjetnik zaista mora da se trudi da se približi onima koji su na tronu, kako bi obezbedio veći prostor za sebe i svoje delo. Radnja romana je smještena na granici između stare i nove ere, ali ne predstavlja istorijski roman. Sama radnja „Atelanske igre“ i svi njeni likovi osim pjesnika Horacija, vladara Avgusta Oktavijana i generala Agripe, ali i mnoga mjesta kao geografske odrednice u knjizi su fikcija, a kritika je djelo žanrovski definisala kao vrstu političkog trilera. Autorka je naglasila da nikada nije imala dodirnih tačka sa politikom i da je misija stvaraoca da prenese dio svoje „ozarenosti“, koju je imao tokom stvaranja knjige, na čitaoca, a da druge spoljašnje stvari nemaju nikakve veze sa umjetničkim činom. Kršenković-Brković je kazala da je u svom romanu, takođe, željela i da prikaže našu današnju, ali i vječitu potrebu za mitologizacijom svega što se oko nas dešava: "Mit je dijalog sa našom samostvarnosti. Mi imamo potrebu da od svega stvaramo mit, od ljudi koji su oko nas, od sportista, od svoje majke... Naša potreba je da od svega stvaramo legendu i da iskačemo iz nečega što je dnevno i realno. To je bio i moj odgovor na sve što se dešavalo devedesetih godina. Tada se to mitsko stavljalo u funkciju nečega što je veoma negativno, kada je to mitsko bila jedna vrsta goriva za ružna i besmislena dešavanja koja su se tada dogodila".

Prof. dr Slavica Perović predstavila je svoj roman "Life Lift". Slavica Perović, rođena Kotoranka, spada među najpoznatije lingviste Crne Gore, a poznata je i u regionu. Napisala je i uredila desetak knjiga među kojima se nalaze monografija „Indirektna pitanja u engleskom i srpskohrvatskom jeziku“, zatim knjiga iz literarne lingvistike „Kako ukrotiti tekst“, a prevela je i lingvistički bestseler „Ti jednostavno ne razumiješ“ Debore Tanen. Njeno najnovije djelo iz oblasti analize diskursa i pragmatike „Jezik u akciji“ naučna javnost visoko je ocijenila. U razgovoru sa Boženom Jelušić, Slavica Perović je istakla da nije pisala feministički roman, te

da je jezik kojim je pisala njen glavni junak. Glavni lik u Slavičinom romanu je esejistkinja, naučnica koja traži i bori za svoj stav. Ona se raspada kao ličnost, razapeta je između dvije društvene paradigmе, ali na kraju i pronađe svoj stav. Prema riječima Perović, angažovanost pisca nikad ne izlazi iz mode i tu misiju mora da ima svaka spisateljica.

Književno veče posvećeno prošlogodišnjem dobitniku nagrade za književno stvaralaštvo „S. M. Ljubiša“ **Mirku Kovaču**, nije održano. Ideja je bila da ovo književno veče vodi predsjednik žirija, Dragana Radulovića iz Budve, ali na žalost veče nije realizovano uslijed objektivnih okolnosti.

Poseban segment u književnom program ovogodišnjeg festivala je i omogućavanje stvaraocima Budve da predstave svoja književna djela. Budući da je želja „Grada teatra“ da afirmiše svako stvaralaštvo, pa i lokalno, izdvojen je posebni programski blok pod nazivom “Budvanski autori”, tokom koga su se predstavili pisci koji žive i djeluju u Budvi, i još uvijek rade na afirmaciji svoga djela. Predstavljeno je 14 autora: Božena Jelušić, Dragan Radulović, Radmila Knežević, Živojin Ćelić, Stanka Rađenović, Mišo Gaćinović, Katarina Sarić, Miro Luketić, Čedo Vuković (predstavila ga je prof. Božena Jelušić), Dušica Labović, Stanko Papović, Savo Gregović, Siniša Jelušić i Tamara Kovačević. Razgovore sa autorima iz Budve stručno i zanimljivo su vodile mlade Budvanke, Jelena Jelušić i Nina Smailagić. Ove večeri su bile veoma posjećene. Ovaj program je realizovan u saradnji sa Turističkom organizacijom Budve.

Ono što želimo posebno istaći, to su moderatori književnih večeri. Svako književno veče bilo je predstavljanje dva autora. Uglavnom i sami pjesnici i pisci, moderatori su vodili književne večeri s Ljubavlju prema pisanoj riječi i preciznim poznavanjem i razumijevanjem djela koje predstavljaju. Svoje sagovornike su vješto inspirisali da predstave svoje knjige na drugačiji način, uz zanimljivu priču, krajnje iskrenu, emotivnu i ličnu, primjerenu otvorenom prostoru Trga, gdje su dominantni zvuci uzavrelog grada koji odvlače pažnju.

Nagrade:

Žiri za dodjelu nagrade za dramsko stvaralaštvo 27. festivala Grad teatar Budva, u sastavu Jelena Kajgo, dramaturg i direktor Bitefa, predsjednik, Jasen Boko - dramaturg i pozorišni kritičar i Mladen Nelević – glumac, članovi, jednoglasno je odlučio da ovogodišnja nagrada za dramsko stvaralaštvo “Grad teatar” pripadne glumici Jasni Đuričić, uz sledeće obrazloženje: „Jasna Đuričić je glumica izuzetno upečatljive i snažne scenske pojave. Svojim svedenim, a izuzetno uzbudljivim glumačkim sredstvima, ona kreira likove koji asociraju na najbolju tradiciju nemačkog dramskog teatra. Harizmatična, osobena, hrabra u pristupu novim formama, Jasna Đuričić je glumica koja beži od klišea, stereotipa i ustaljenih pozorišnih konvencija, te tako pripada onom odbranom delu glumačke profesije koje pozorište reformiše i vodi napred. Glumačku kreaciju Jasne Đuričić publika „Budva grad teatra“ mogla je da vidi nedavno u predstavi *Višnjik* u režiji Dejana Mijača, kao i u ranijim koprodukcijama „Montenegrini“ i „Pad“. Ipak rad ove glumice u velikoj meri obeležio je ovogodišnji, dvadeset sedmi festival, na kome je učestvovala sa čak tri pozorišna ostvarenja – predstavama *Brod za lutke*, Srpskog narodnog pozorišta iz Novog

Sada i *Prst* Bitef teatra iz Beograda, u režiji Ane Tomović, kao i predstavi *Odisej* teatra Ulyses na Brionima, u režiji Aleksandra Popovskog. Budvanska publika je tako ove godine mogla da stekne dobar uvid u raznovrsnost, osobenost i bogatsvo scenskog jezika koji karakteriše pozorišni izraz Jasne Đuričić.

Žiri za dodjelu književne nagrade "S. M. Ljubiša" 27. festivala Grad teatar Budva, u sastavu Vida Ognjenović, pisac i reditelj, predsjednica, David Albahari, pisac i Božo Koprivica, dramaturg i eseista, takođe jednoglasno, nagradu za 2013. dodijelio je Miljenku Jergoviću. Obrazloženje „Miljenko Jergović – pisac bez uzmaka: Prozni pisac, pesnik, eseista, komentator i antologičar, Miljenko Jergović je već svojim pesničkim i proznim prvcima ubedljivo najavio da je u savremenu

književnost stigao žestok mlad pisac, britkog jezika i izoštrene opservacije kojoj ništa literarno nije strano, a malo šta životno može da joj promakne. Ušao je u književni život i javnu drštvenu raspravu kao kakav srčani bokser u opasan ring, ali rešen da ne uzmiče, već da ostane i izdrži i najteža iskušenja literature, unezverenog društva i sludjenog vremena. I zaista nije uzmicao. Zbirka priovedaka " Sarajevski Marlboro" kojom se posle pesničkih knjiga oglasio početkom devedesetih, postala je kultno štivo na ovim prostorima, a nagradjivana i frekventno prevodjena na više jezika, osvojila je siroko čitateljstvo i izvan ovih jezičkih granica.

Ta knjiga je bila dobra predhodnica brojnim romanima, novelama, zbirkama priča, poezije, eseja i kolumnističkih komentara, koje je Jergović objavio u poslednje dve decenije. Danas je on autor čija, tematski bogato razudjena i

književno raznorodna, bibliografija ubraja više desetina knjiga, medju njima jedva da ima koja da su je mimošle nagrade, ili da je doživela samo jedno izdanje.

Njegov prozni rukopis karakteriše stalno ispitivanje sopstvenog narativnog postupka u zavisnosti od teme, vremena i ugla gledanja. Istražujući koordinate odnosa tematskog predloška i trenutka u kojem knjiga nastaje, Jergović uspostavlja izvesni unutrašnji pripovedni ritam u oblikovanju materijala kojim se odupire zavodljivim izazovima oponašanja i neposrednog prepisivanja stvarnosti. Pićući o oblicima prisile i porivima zla kod svojih junaka, Jergović ne upada u zamku lagodne distance sa koje se osudjuje i gnuša. On nastoji da pronadje žilu kucavicu, moždanu vijugu zločinstva, da joj se približi, da ispita kako ona funkcioniše.

Jergovićev fikcijski narativ je daleko od toga da bude samozadovoljno destilovan, on ga svesno remeti, uzburkava, zaustavlja i produbljuje preciznim utkivanjem prepoznatljivih činjenica u njegov tok. Tako preplićući fiktivne sa dokumentarnim podacima postiže neko njemu svojstveno naracijsko nadigravanje zbilje i nadzbilje što njegovoj prozi daje onu Markesovsku slobodu zahvata, nasuprot uobičajenom jednolinijskom pravcu kazivačkog izlistavanja.

Baš kao i Stefan Mitrov Ljubiša, čiju nagradu dobija, koji je o jeziku često govorio i pisao. i Jergović smatra i svojim pisanjem dokazuje da je jezik najmoćnije sredstvo izražavanja i ko to bogatstvo raskuje u petparce žargonskog prenemaganja, na pogrešnom je putu.

Isto tako, kao i Stefan Mitrov Ljubiša, Jergović oseća zov javne scene i hrabro mu se odaziva. On je onaj ko u svojim kolumnama potseća javnost na to da je zajednički kulturni idiom bogatstvo, a ne opasnost po identitet. On dosledno poziva na intelektualnu uzbunu, jer šovinizam preti da postane prihvaćena društvena norma. On opominje sa strahom i brigom koliko je opasno živeti u društvu u kojem jedino mržnja može biti sigurna.

Ova nagrada se dodeljuje sa idejom da se slobodnim može s razlogom zvati samo ono društvo u kojem je kultura sigurna, a u njoj književnost kao moćna živa reč od velikog uticaja. Ona koju ispisuje književnik Miljenko Jergović je upravo takva“.

Nagrada Miljenku Jergoviću dodijeljena je povodom Dana opštine Budve 22. 11. 2013. godine.

Scene:

Ove godine na festivalu “**Grad teatar**” su pored matične scene **između crkava** bile aktivne i scene: **amfiteatar na Svetom Stefanu, prostor iz osnovne škole „S. M. Ljubiša“, porta manastira Praskvica, Vladin dom, Cetinje, Santa Marija, Moderna galerija, Akademija znanja (izložbe) i Trg pjesnika za književne programe (ukupno 8).**

Statistika:

27. festival "Grad teatar" je trajao **od 15. juna do 01. avgusta**, i tokom 48 festivalskih dana održan je **50 programa, 19 dramskih, 6 muzičkih, 20 književnih (13 u redovnom programu i 7 uz podršku turističke organizacije opštine Budva sa po dva autora) i 5 likovnih.**

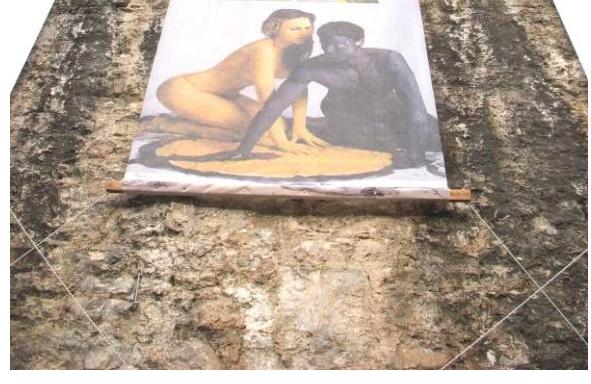
Na festivalu je učestvovalo oko **500 učesnika**, ne računajući novinarske ekipe, goste i predstavnike stručne javnosti koji su pratili festival. Na festivalu su bili umjetnici iz zemalja regionala: **Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.**

Po broju ulaznica, ustaljenog broja mjesta i posjetioca programa, ove godine je cca. **14.000 ljudi** posjetilo festivalska dešavanja.

Medijska pokrivenost:

I ovaj, 27. festival "Grad teatar", bio je izuzetno propraćen od strane sredstava javnog informisanja. Štampani dnevni listovi Crne Gore **ND "Vijesti", Dan, Pobjeda, Dnevne novine i Blic Montenegro** su skoro svakodnevno oglašavali i pratili dešavnja na festivalu, radile intervjuje sa gostima i davale kritičke osvrte na dešavanja na festivalu.

Od listova u regionu, festival su pratili, najavljuvali događaje, i davali izvještaje sa dešavanja u: **Danas-u, Večernjim novostima, Politici....**

Svakodnevno je dešavanja na festivalu pratio medijski pokrovitelj ovogodišnjeg festivala, **RTV Atlas**, kako prilozima sa svih festivalskih dešavanja,

tako i obezbijeđivanjem vremena za gostovanje svih učesnika ovogodišnjeg festivala. Medijski prijatelji festivala su bili i **RTV Budva**, koja je pored najava i izvještavanja sa Festivala redovno radila i hronike festivala. Redakcija za kulturu, redakcija jutarnjeg programa i redakcija ljetnjeg programa **TV Crne Gore** pratile su dešavanja tokom Festivala, a program je pratilo i izvještavao o dešavanjima i **Radio Slobodna Evropa**. Festival je pratila i **TV Vijesti**.

Putem saradnje sa agencijom **INFOBIRO** prilozi sa festivala su preuzimani i od strane televizija u regionu o čemu imamo precizan izvještaj.

Od internet-portala neizostavno je pomenuti da su najave svakodnevno objavljivane na **Portalu Analitika**, **CafedelMontenegrui portalu Montenegrina**, a da su na sajtu www.butua.com i ove godine blagovremeno i svakodnevno postavljani izvještaji, snimci i fotografije sa svih dešavanja na festivalu. I ove godine programi na festivalu su oglašavani i putem društvene mreže **Facebook**, a prikaz festivala je dat i na ruskom portalu **montenegrotoday.com**.

Izvršni producent: Narodno pozorište, Beograd

Ove godine je i **Ministarstvo kulture Crne Gore** podržalo Festival, dodjeljujući sredstva na godišnjem konkursu.

Turistička organizacija Budve je pružila neophodnu podršku dešavanjima na festivalu, prije svega realizujući sa "Gradom teatrom" predstavljanje Budvanskih autora na Trgu pjesnika.

Zahvaljujemo **Manastiru Praskvica** koja nam je ustupio prostor za otvaranje festivala za igranje predstave „Gle, idejo, iskro besamrtna“ i organizatorima proslave jubileja 600 godina od osnivanja manastira.

Zahvaljujemo **Narodnom muzeju Crne Gore** na ustupanju **Vladinog doma** za koncert „Matija Dedić trija“, **Modernoj galeriji Budva** na zajedničkoj realizaciji regionalnog likovnog događaja, izložbe „**Španski majstori**“ i **Akademiji znanja u Budvi**, u čijoj auli posjetioci i dalje mogu da vide izložbu „**Oslikaj predstavu**“.

Posebnu zahvalnost i ove godine upućujemo **Generalnom konzulatu Republike Srbije u Herceg-Novom** sa kojim smo realizovali 2 programa, 1 književni i 1 muzički.

Brojni privredni subjekti iz Budve i Crne Gore finansijski su i materijalno sponzorisali ovogodišnji festival: firme **Telekom Crne Gore i Wiener osiguranje**, hotel **Avala&Villas Resort**, **Sava Osiguranje**, preduće Knjaz Miloš Montenegro, Mediteran express, Cungu&Co, restoran Kužina, Langust, Zeleni gaj, Školijera, kafei Korkovado, MB, Babalu, Perla, zatim **Good Food**, kao i firme **Rokšped i Mont-helada**.

Neophodnu pomoć festivalu su dale i kompanija „**Aman Resorts**“- **Aman Sveti Stefan** koja je ustupila scenu na Svetom Stefanu.

Zaključak:

Puna gledališta na scenama na kojima su izvođene pozorišne predstave, zanimljivi i kvalitetni koncerti na otvorenom prostoru, raznovrsnost likovnih poetika i broj posjetilaca izložbi, raznovrsni i izborom gostiju i tema inovativni književni programi, učešće u obilježavanju dva značajna jubileja (200 godina od rođenja Njegoša i 600 godina manastira Praskvica), dramski projekti u prvom redu razumljivi i namijenjeni mladima, pozitivni i brojni odjeci u medijima povodom izvedenih programa, brojni gosti pozorišnog, književnog, muzičkog i likovnog života regiona, novi kontakti i stari prijatelji, cijelokupna podrška građana Budve, neki su od činilaca na osnovu kojih zaključujemo da iza sebe ostavljamo još jedan uspješan festival na koji treba računati i u budućnosti.

Za mnoge učesnike Festivala Budva je, prije svega „mitsko mjesto kojim su gazile mnoge poznate ličnosti“. Vida Ognjenović je istakla: „Zahvalna sam tom čudesnom spletu mitskog kojeg ponekad zovem ruža mitova ... Tako se stvorio jedan sloj, jedan lijepi nanos slojeva istorijskog i mitskog na ovom terenu, koji je jedinstven po mnogo čemu...“.

Nadamo se da je „Grad teatar“ uspio da doprinese da Budva ne zaboravi svoju ulogu u očuvanju temeljnih vrijednosti, ali i dao doprinos predstavljanju i istraživanju novih umjetničkih vrijednosti, koje će ostati sačuvane u nekom sjećanju ili zapisu, važnom za budućnost našeg grada.

3. Post-festivalske aktivnosti:

U saradnji sa Generalnim konzulatom Republike Srbije u Santa Mariji je tokom avgusta mjeseca organizovana izložba grafika akademskog slikara Veljka Mihajlovića „Konstantin Crna Gora i svijet“ povodom 1700 godina od Milanskog edikta.

Izložba je bila otvorena od 20. avgusta do 5. septembra 2013. Izložbu je otvorio potpredsjednik Opštine Budva gospodin Ljubo Filipović.

Praćenje premijernog izvođenja ovogodišnje koprodukcije na koproducentskim scenama u zemlji i inostranstvu redovan su dio post-festivalskih aktivnosti. S tim u vezi, predstavnici "Grada teatra" su prisustvovali premijeri predstave „Uspavanka za Vuka Ničijeg“ na koproducentskoj sceni u Narodnom pozorištu u Beogradu, koja je održana 04. 11. 2013. godine.

Ostale post-festivalske aktivnosti u instituciji podrazumijevaju sve aktivnosti koje se tiču poslovanja firme.

Od Novembra 2013. je počela sa radom **Radna grupa za pripremu programa Festivala i drugih manifestacija na teritoriji opštine Budva u periodu 2014. – 2019. godine**. Jedan od članova je i direktor JU Grad teatar, gđin Merin Smailagić. Na sjednicama su donešeni zaključci koji će biti smjernice za kvalitetno planiranje kulturne ponude u narednom periodu.

Održano je i 8 sjednica Savjeta JU "Grad teatar" tokom kojih su definisane odluke za uspješno poslovanje Ustanove, na kojima su razmatrani i usvojeni predlozi urednika sva četiri programa i razmatrana i usvajanja sva ostala pitanja vezana za uspješno poslovanje firme i realizaciju festivala "Grad teatar".

U redovne post-festivalske aktivnosti u skladu sa Statutom JU, važećim aktima o polovanju i odlukama Savjeta urađeno je i sledeće:

1. praćenje kulturnih manifestacija i umjetničke produkcije u zemlji i regionu u cilju kreiranja i osmišljavanja programa za narednu godinu i uspostavljanje

- kontakata sa stvaraocima i producentima;
2. kreiranje likovnog, muzičkog i književnog programa;
 3. praćenje konkursa iz umjetničko-kulturnih oblasti u cilju pribavljanja dodatnih sredstava za uspješnu realizaciju programa;
 4. uspostavljanje kontakata sa zvaničnim predstavnistvima i ambasadama u cilju ostvarivanja međunarodne saradnje i razmjene kulturnih proizvoda;
 5. praćenje broja izvođenja i uspjeha predstava rađenih u koprodukciji "Grada teatra" na koproducentskim scenama i stalne veze sa koproducentima u cilju uspješne prezenacije zajedničkog projekta;
 6. arhiviranje i sređivanje pres i svog ostalog materijala;
 7. ažuriranje elektronskih baza podataka;
 8. interna analiza uspješnosti vođenja realizacije festivala, definisanje i usvajanje novih strategija;
 9. Kreiranje Plana javnih nabavki i sprovođenje svih procedura. Raspisivanje tendera i šopинга;
 10. organizovanje marketinške kampanje i primanje sponzorskih ponuda;
 11. organizacija sjednica Savjeta i sprovođenje odluka ovog tijela;
 12. redovne pravno-administrativne i računovodstvene aktivnosti.

JU "GRAD TEATAR" BUDVA

Broj: 115

Budva: 28.02.2014.

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU ZA 2013. GODINU

PRIMICI

Red.br.	OPIS	Plan
1	Budžet opštine Budva	738.487,14
2	Prihodi od ulaznica	10.135,00
3	Prihodi od sponzora i ostalo	8.760,01
4	Donacije	25.000,00
	UKUPNO	782.382,15

IZDACI

Red.br.	OPIS	Plan
1	Neto zarade	132.875,25
2	Porez na zarade	12.686,09
3	Doprinos na teret zaposlenog	30.734,64
4	Doprinos na teret poslodavca	12.550,39
5	Sindikalna članarina	292,91
6	Doprinos za invalide	1.017,80
7	Opštinski prirez	1.268,74
8	Solidarna pomoć radnicima	3.850,00
9	Savjet	5.500,00
10	Porez i doprinos za savjet	258,65
11	Troškovi kancelarijskog materijala	1.105,84
12	Troškovi za sitan inventar	309,52
13	Troškovi za sredstva higijene	808,80
14	Ostali troškovi	494,60
15	Materijal za posebne namjene	035,10
16	Troškovi za vodu	030,20
17	Troškovi za komunalne usluge	059,53
18	Rashodi za službena putovanja	3.370,40
19	Rashodi za telefonske usluge	4.956,16
20	Rashodi za poštanske usluge	067,30
21	Troškovi programa	270.784,39
31	UKUPNO 2013	483.056,31
32		
33	Otplata obaveza iz prethodnih god.- dobavljači	274.584,86
34	Otplata obaveza za neto zarade	12.260,83
35	Oplata obaveza za Savjet	8.719,26
36	Otplata obaveza za ostale naknade	677,00
37	Solidarna pomoć radnicima	1.650,00
38	Otplata obaveza za službena putovanja	433,89
39	nagrada za književno i dramsko stvaralaštvo	1.000,00
40		
41	UKUPNO OBAVEZE IZ PRETHODNIH GODINA	299.325,84
	UKUPNO:	782.382,15

**TABELARNI PRIKAZ O IZVRŠENJU
FINANSIJSKOG PLANA ZA 2013**

PRIMICI

Red.br.	Opis	Planirano	Ostvareno	%
1	Budžet Opštine Budva	1.715.600,00	738.487,14	43,05
2	Prihodi od ulaznica			
3	Prihodi od sponzora	30.000,00	18.895,01	62,98
4	Donacije		25.000,00	
	UKUPNO:	1.745.600,00	782.382,15	44,82

IZDACI

Red.br.	Opis	Planirano	Ostvareno	%
	Tekući izdaci	702.600,00	482.713,31	68,70
	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	255.500,00	191.425,82	74,92
	Ostala lična primanja	15.000,00	9.608,65	64,06
	Rashodi za materijal	13.100,00	2.843,59	21,71
	Rashodi za usluge	419.000,00	278.835,25	66,55
	Kapitalni izdaci	3.000,00	343,00	11,43
	Otplata dugova	1.040.000,00	299.325,84	28,78
	UKUPNO:	1.745.600,00	782.382,15	44,82

Prihodi JU Grad Teatar u 2013. godini ostvareni su u ukupnom iznosu od 782.382,15 eura, u odnosu na utvrđene planom , manje su ostvareni za 55,18%.

Najznačajniji su prihodi od Budžeta opštine Budva u iznosu od 738.487,14 eura, što čini 94 % ukupnih prihoda JU Grad Teatar.

Rashodi JU Grad Teatar u 2013. godini izvršeni su u ukupnom iznosu od 782.382,15 eura, i u odnosu na plan manje su izvršeni za 55,18%.

Najznačajniji rashodi u strukturi ukupnih rashoda su rashodi za otplatu neizmirenih obaveza iz prethodnih godina u iznosu od 299.325,84 eura, zatim rashodi za usluge (Programi) 278.835,25 eura, i bruto zarade zaposlenih 191.425,82 eura.

Neizmirene obaveze na dan 31.12.2013. godine iznose ukupno: 1.406.797, eura. Navedene neizmirene obaveze odnose se na 141.884,87 eura iz 2013. godine i 1.264.912,13 eura iz ranijih godina.

Direktor,
Merin Smailagić

Izvještaj sastavili:

Merin Smailagić, direktor i urednik likovnog programa,

Milena Lubarda Marojević, zamjenik direktora i urednik muzičkog programa,

Boris Mišković, glavni organizator i urednik dramskog programa,

Svetlana Ivanović, rukovodilac Službe marketinga i urednik književnog programa

Elizabeta Bogojević, koordinator programa